

Vergaderjaar 2014–2015

33 763

Toekomst van de krijgsmacht

Nr. 66

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 23 januari 2015

De vaste commissie voor Defensie heeft een aantal vragen voorgelegd aan de Minister van Defensie over de brief van 24 november 2014 inzake de Voortgangsrapportage vastgoed Defensie (Kamerstuk 33 763, nr. 60). De Minister heeft deze vragen beantwoord bij brief van 22 januari 2015. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Ten Broeke

De adjunct-griffier van de commissie,
Mittendorff

1

Waarom kiest u bij het uitbesteden van kleine werkzaamheden aan gebouwen voor een incidentele en regionale aanpak, terwijl elders binnen de rijksoverheid wel centraal en regulier gepland onderhoud via moderne contracten mogelijk is?

Defensie verstrekt voor projecten en kleine werkzaamheden een opdracht aan het Rijksvastgoedbedrijf (RVB), dat de verdere uitvoering en in voorkomend geval ook de wijze van aanbesteding bepaalt. Daarbij maakt het RVB ook gebruik van innovatieve, moderne contracten.

2

Wat is de reden dat zowel de derde als de vierde voortgangsrapportage veel later door de Kamer is ontvangen dan is toegezegd?

In het overzicht van periodieke rapportages en verslagen Defensie (Kamerstuk 33 750 X, nr. 48 van 28 maart 2014) zijn voor de halfjaarlijkse voortgangsrapportages vastgoed geen specifieke verschijningsdata opgenomen. In 2013 zijn deze voortgangsrapportages verschenen op 23 mei (Kamerstuk 32 733, nr. 129) en op 29 november (Kamerstuk 33 763, nr. 32). In 2014 was dit 26 augustus (Kamerstuk 33 763, nr. 53) en 24 november (Kamerstuk 33 763, nr. 60). Alleen de eerste rapportage van 2014 is dus later aangeboden dan in 2013. Ik zal voortaan de rapportages in mei en in november aanbieden.

De reden voor de vertraging in de eerste helft van 2014 was de eerdere toezegging om in deze rapportage ook gevolgen van de vastgoedmaatregelen uit de nota *In het belang van Nederland* te verwerken. Dat is, ondanks enig uitstel, in de rapportage van augustus 2014 nog niet gelukt. In de rapportage van november 2014 kon ik deze toezegging grotendeels gestand doen.

3

Kunt u toelichten op welke wijze de benodigde investeringen voor de vastgoedmaatregelen uit de nota in de begroting 2015 zijn opgenomen?

Tijdens de voorbereiding van de begroting voor 2015 was in de plannen een totaalbedrag van € 395 miljoen opgenomen voor de uitvoering van de vastgoedmaatregelen uit het Herbeleggingsplan Vastgoed Defensie. De extra behoefte van ruim € 88 miljoen voor de maatregelen uit de nota is pas later vastgesteld (zie ook het antwoord op vraag 2) en zal worden ingepast in het investeringsbudget voor de komende vijf jaar.

4

Kunt u per jaar aangeven hoeveel de besparing in het Herbeleggingsplan Vastgoed Defensie achterblijft ten opzichte van de oorspronkelijke planning in 2014 tot en met 2018? Hoe wordt dit tekort binnen de begroting opgevangen?

(Bedragen in miljoen €)	2014	2015	2016	2017	2018
Beoogde besparingen (Kamerstuk 32 733, nr. 129 d.d. 15 mei 2013)	24,8	35,5	46,7	61,0	61,0
Voortgangsrapportage 24 november 2014	6,7	21,1	32,7	38,4	46,6
Verschil	- 18,1	- 14,4	- 14,0	- 22,6	- 14,4

Voor de achterblijvende opbrengst van het Herbeleggingsplan Vastgoed Defensie is in de begroting 2014 al een meerjarige voorziening getroffen (zie Kamerstuk 33 750 X, nr. 2, blz. 11 en 19). Veranderingen in de opbrengsten zullen in de ontwerpbegroting voor 2016 worden verwerkt. Overigens vertoont het exploitatieoverzicht dat als bijlage bij de laatste voortgangsrapportage is gevoegd, vanaf 2019 een opbrengst die hoger is dan oorspronkelijk beoogd.

5

Zijn er in deze rapportageperiode nog mutaties in de benodigde investeringen voor de vastgoedmaatregelen uit het Herbeleggingsplan Vastgoed Defensie? Zo ja, welke?

In de rapportageperiode, van augustus tot en met november 2014, waren er geen mutaties op de maatregelen uit het Herbeleggingsplan Vastgoed Defensie.

6

Zijn na de forse verschillen in de geraamde investeringen voor het Herbeleggingsplan Vastgoed Defensie nu alle benodigde investeringen bij u in beeld? Zo nee, welke projecten zijn nog in onderzoek?

7

Heeft u bij de vierde rapportage een beeld van de benodigde investeringen voor het Herbeleggingsplan Vastgoed Defensie, dat onderbouwd is met een deugdelijk financieel plan?

De maatregelen die onderdeel uitmaken van het Herbeleggingsplan Vastgoed Defensie zijn grotendeels uitgewerkt. De meeste deelmaatregelen verkeren in de fase van uitvoering, sommige zijn al uitgevoerd. De herbelegging van onderdelen die nu nog gehuisvest zijn op het Marine Etablissement Amsterdam, wordt verder uitgewerkt. Het daarvoor benodigde bedrag zal nog in het totaalbedrag voor investeringen worden opgenomen.

De maatregelen die voortvloeien uit de nota *In het belang van Nederland* zijn deels uitgewerkt en zijn deels nog onderwerp van nadere studie. Voor de uitwerking van de maatregelen die in Den Helder worden genomen voor de concentratie op het Nieuwe Haventerrein en voor de sluiting van de Joost Dourleinkazerne op Texel, wordt ook gebruik gemaakt van de bevindingen van de taskforce NOVA, die vorig jaar ook in Den Helder de mogelijkheden tot een doelmatiger vastgoedbelegging heeft bekeken.

De invoering van het informatiegestuurd optreden bij de Koninklijke Marechaussee is van invloed op projecten uit het Herbeleggingsplan. Dat betreft onder meer de opheffing van het District Landelijke en Buitenlandse Eenheden, waarmee ook de verhuizing naar Apeldoorn vervalt. Ten slotte is de reorganisatie van de Defensie Gezondheids Organisatie vertraagd, wat ook vertraging oplevert voor de vastgoedmaatregelen die uit deze reorganisatie voortvloeien.

De geschetste ontwikkelingen hebben ook financiële consequenties, waarover u in volgende rapportages wordt geïnformeerd.

Zoals opgemerkt in de voortgangsrapportage worden de benodigde vastgoedinvesteringen nu geraamd op € 483 miljoen. Hiervan is ruim € 88 miljoen bestemd voor de uitvoering van maatregelen uit *In het belang van Nederland*. Dit gedeelte van de investeringen betreft nog een voorlopige schatting.

8

Kunt u in de volgende rapportages met een uitgebreide risicoparagraaf komen, waarin ook aandacht is voor de risicobeheersmaatregelen? Zo nee, waarom niet?

In volgende rapportages zal ik gebruik maken van een voorstel uit de begrotingsbrief van de Algemene Rekenkamer, namelijk om vastgoedbesluiten te toetsen aan een vaste set criteria: de complexiteit van een project, het aantal betrokken partijen en andere factoren die risicoverhogend kunnen werken. Het ligt voor de hand risico's niet alleen te signaleren, maar ook na te gaan hoe die kunnen worden beheerst.

9

Klopt het door alle aanpassingen in de vastgoedmaatregelen de uiteindelijke investeringen ter hoogte van 483 miljoen euro, 6 miljoen hoger liggen dan de oorspronkelijke raming van 477 miljoen euro?

Ja.